

Forord

Det er en fagteologisk, men også en kirke- og kulturhistorisk begivenhed, når der udgives en ny dansk bibeloversættelse med henblik på kongelig autorisation og brug i folkekirken. Dette temanummer af Dansk Teologisk Tidsskrift fejrer udgivelsen af de første prøveoversættelser – de første skridt på vejen, der leder frem til den bibel, som Bibelselskabet lægger frem ved reformationsjubilæet i 2036. Sidste gang skete det i 1992.

Prøveoversættelserne, der er Bibelselskabets foreløbige resultat og oplæg til offentlig debat, udkom i 2025 og dækker de første fire ud af 66 skrifter: Første Mosebog, Højsangen, Markusevangeliet og Filiperbrevet. Oversættelserne er foretaget af fageksegeter med historisk kompetence i teksterne på oldtidssprog sammen med eksperter i dansk sprog, tværkonfessionel teologi og kirkelig bibelbrug. I den forbindelse søger oversættelserne at balancere mellem originalsprogenes grundtekst, oversættelsestraditionen, kirkernes liturgiske bibelbrug og aktuel dansk sprogtone. Prøveoversættelserne har allerede fået stor omtale i den landsdækkende presse, men temanummeret her giver mulighed for at komme et spadestik dybere, først og fremmest ud fra en fageksegetisk synsvinkel.

Redaktionen af Dansk Teologisk Tidsskrift har til temanummeret inviteret en række bibelforskere fra ind- og udland til at diskutere oversættelserne, alle med indgående kendskab til grundspregene og erfaring med bibeloversættelse i anden sammenhæng. Hertil kommer også bidrag, som er tilkommet redaktionen på forfatterens eget initiativ – heraf nummerets vægt på diskussion af nytestamentlige skrifter.

I temanummerets første bidrag anmelder Else K. Holt (AU) prøveoversættelserne af Første Mosebog og Højsangen. Holt, der selv bidrog med flere oversættelser til den nudanske og målsprogsorienterede *Bibelen 2020*, diskuterer prøveoversættelsens forhold til kirkelig teologisk tradition og hilser bl.a. de paratekstuelle tekstmarkører i Højsangen velkommen.

To bidrag beskæftiger sig med prøveoversættelsen af Markusevangeliet. Svend Fodgaard Jensen (AU), kritiserer oversættelsen for at fjerne sig unødvendigt fra grundtekstens ordlyd. Dette søges påvist i en gennemgang af evangeliets første kapitel, hvor Fodgaard Jensen også fremlægger sit eget forslag til en alternativ oversættelse. Gitte Buch-Hansen (KU) stiller sig i sit bidrag kritisk over for de forudindtagede teologiske fortolkninger, som perikopeoverskrifterne i Mark vidner om; til gengæld er hun positiv over for oversættelsens bedre forståelse af jødiske renhedsregler i Mark 7. Endelig overvejer Buch-Hansen, om ikke det er på tide at følge Nestle-Alands tekstkritiske forståelse af den ældste Markusslutning (Mark 16,8) frem for den kirkelige traditions længere slutning.

To bidrag diskuterer prøveoversættelsen af Filipperbrevet. Jorunn Økland (Oslo Universitet) reflekterer over bibeloversættelse i en tid med nye digitale muligheder med kunstig intelligens. Ud fra sin erfaring med at lede det norske bibelselskabs arbejde i forbindelse med oversættelsesrevisionen *Bibel 2024* sammenligner hun prøveoversættelsen med den norske oversættelse, hvad angår de principper og valg, der ligger til grund for dem hver især. Troels Engberg-Pedersen (KU) uddyber den kritik af Filipperbrevsoversættelsen, som han også har fremført i Kristeligt Dagblad og Politiken, både med hensyn til de generelle arbejds-kriterier og de specifikke oversættelsesløsninger.

Endelig afrundes nummeret af Mogens Müller (KU), der diskuterer et klassisk oversættelsesproblem vedrørende brugen af *psykhē* (sjæl/liv) i Det Nye Testamente. I forbindelse med en eksegetisk analyse af lignelsen om den rige bonde i Lukasevangeliet 12,16-20(21) argumenterer Müller for en tilbagevenden til "sjæl" fra den forrige 1948-oversættelse.

Tag og læs. Der er endnu lang vej til målet. Men vejen til den autoriserede 2036-oversættelse består af fagligt kvalificerede offentlige debatter. Dansk Teologisk Tidsskrift vil med dette temanummer bidrage hertil.

Professor, ph.d. Kasper Bro Larsen, Aarhus Universitet